

L'expressió de la voluntat

Les característiques més remarcables del catalanisme sobiranista i socialment transversal d'aquest segle són el caràcter propositiu i l'electiu. És veritat que en el seu catàleg d'arguments encara hi tenen pes els memorials de greuges històrics i el tractament injust que Catalunya rep de l'Estat en els terrenys econòmic, polític o cultural. Això, esclar, provoca reaccions d'indignació i de fatiga. Però, malgrat la proliferació de bajanades en molts mitjans de comunicació espanyols, que menteixen calculadament sobre la situació catalana i fomenten brots de catalanofòbia, entre el catalanisme més popular i més àmpliament compartit no s'ha alimentat mai un sentiment antiespanyol. Amb la població espanyola no hi ha cap problema de relació. Com tampoc n'hi ha, més enllà de rivalitats polítiques, entre la gent catalana que se sent fonamentalment o només espanyola i la que només se sent catalana.

Ni les formacions polítiques del catalanisme ni els mitjans de comunicació han atiat mai, a Catalunya, cap mena de sentiment antiespanyol. I, de fet, l'emergència del sobiranisme s'ha anat produint, fins fa quatre dies, mentre la majoria de mitjans i de forces polítiques l'ignoraven informativament i el menyspreaven políticament. Hi ha hagut bosses grupusculars de fonamentalisme català excloent i intransigent. Però, des de la perspectiva catalana, la causa principal dels conflictes i del malestar denunciats per la gent del catalanisme, i la diana de les mobilitzacions, és l'estat espanyol. L'Estat; no pas la gent. Hi ha un problema greu de relació amb l'Estat i la seva concepció tancada i acabada d'Espanya, que exclou la possibilitat de formar-ne part des de qualsevol condició no prevista en la Cons-

JOAN M. TRESSERRAS

COMUNICÒLEG, UAB

titució. Des de la perspectiva del catalanisme majoritari es tracta d'una veritable exclusió. L'Estat dicta qui és espanyol i com se n'ha de ser. No és una invitació; és una obligació. L'Estat et marca i t'assigna una identitat irrenunciable i immutable. En aquestes condicions, la voluntat de les persones esdevé irrelevant. Perds el dret a afirmar qui ets, o a manifestar qui vols ser o com vols ser-ho. Per això, continuant l'amable i estimulante conversa –tot i les discrepàncies– que em proposa el professor Alfredo Pastor (“Ser o voler ser”, ARA, 8/2/2013), parlar de relació colonial no resulta injustificat, si acceptem considerar Catalunya com un subjecte històric i polític consistent. La subordinació econòmica, política, cultural i identitària potser permet metàfores més precises. Però aquesta té la virtut d'assenyalar on és el poder i subratllar la desigualtat de les relacions.

Afortunadament, durant el postfranquisme, el catalanisme defensiu i resistent ha anat obrint pas a una concepció més oberta, desa-

complexada i propositiva. No es formula en contra de ningú, ni per dir-li a ningú altre qui és, què és o com ho ha de ser. Ni tan sols és ja una reacció en contra de l'Estat que li nega a Catalunya la condició de nació. És un moviment democràtic, transformador, que vol construir un nou estat. Un estat que garanteixi els drets democràtics i socials fonamentals. Fins i tot el de triar la pròpia identitat. No pas perquè tothom que viu a Catalunya hagi de sentir-se català. Només perquè, qui vulgui, pugui fer-ho sense haver de renunciar a cap altre dret. La ciutadania, la mateixa per a tothom, sense excepcions ni discriminacions de cap mena. La identitat, la que triï cadascú.

Entenc i respecto, professor Pastor, les persones que consideren el projecte sobiranista “inviabile, o innecessari, o excessivament costós”. Quan parlo d’“aclimatats”, els qualifico des d’una posició determinada: la independentista. Però ho faig, sobretot, amb intenció descriptiva: ells pensen que les vinculacions establertes no són tan terribles i que, amb alguns retocs, podríem continuar com estem en benefici de tothom. Jo penso, en canvi, que ja no podem continuar com fins ara. Que el problema no són els excessos puntuals d’un govern de l'Estat o una conjuntura de crisi econòmica. El problema és la naturalesa de la relació entre Espanya i Catalunya. I, com que em sembla perversa, desigual i basada en la dominació i la imposició, crec que la població catalana tenim el dret d'intentar canviar, per via democràtica, aquesta relació.

Per això veig tan important que es pugui fer realitat “com més aviat millor” el nostre principal punt d'acord: “una consulta, feta en bona i deguda forma”. Fent-la, sabrem el suport efectiu de cadascú i si l'Estat és democràtic.

**Continuant l'amable i
estimulant conversa amb
el professor Pastor, parlar
de relació colonial amb
Espanya no és injustificat**